

ГОЛОВАНІВСЬКА РАЙОННА РАДА

ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ СЬОМОГО СКЛИКАННЯ

Р І Ш Е Н Н Я

від 26 лютого 2016 року

№ 47

смт. Голованівськ

Про затвердження Комплексної програми захисту населення Голованівського району від впливу іонізуючого випромінювання на 2016-2018 роки

Відповідно до пункту 16 частини 1 статті 43 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, законів України “Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання”, “Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку”, Норм радіаційної безпеки України (НРБУ-97), порядку розроблення регіональних програм захисту населення від впливу іонізуючих випромінювань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 1999 року № 973, завдань обласної програми “Центральний регіон - 2015” та з метою здійснення державної політики, спрямованої на захист життя, здоров'я та майна людей від негативного впливу іонізуючого випромінювання, спричинених природною радіоактивністю та практичною діяльністю,

**районна рада
ВИРІШИЛА:**

1. Затвердити Комплексну програму захисту населення Голованівського району від впливу іонізуючого випромінювання на 2016-2018 роки (далі - програма) (додається).

2. Рекомендувати районній державній адміністрації визначити управління економічного розвитку, торгівлі, промисловості, інфраструктури та житлово-комунального господарства райдержадміністрації та відділ санітарно-епідеміологічного нагляду у Голованівському районі Новоархангельського управління головного управління Держсанепіднагляду у Кіровоградській області відповідальними за координацію, контроль та аналіз виконання заходів, передбачених програмою.

3. Рекомендувати районній державній адміністрації, територіальним органам міністерств і відомств України в районі, органам місцевого самоврядування, підприємствам з технологіями ядерно-паливного циклу та підприємствам, які у своїй діяльності виконують заходи щодо поводження з джерелами іонізуючого випромінювання та радіоактивними матеріалами, забезпечити виконання програми відповідно до повноважень та встановлених термінів.

4. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію районної ради з питань будівництва, архітектури, транспорту, зв'язку, екології, торгівлі, житлово-комунального господарства та регуляторної політики.

Голова районної ради

Б.Кучмій

Затверджено
рішення Голованівської
районної ради
від 26 лютого 2016 року
№ 47

**Комплексна програма
захисту населення Голованівського району від впливу іонізуючого
випромінювання на 2016-2018 роки**

I. ВСТУП

1. Основні терміни, величини та одиниці, які використовуються у даній програмі:

аварія радіаційна - будь-яка незапланована подія на будь-якому об'єкті з радіаційною чи радіаційно-ядерною технологією, якщо при виникненні цієї події виконуються дві необхідні і достатні умови:

втрата контролю над джерелом;

реальне (або потенційне) опромінення людей, пов'язане з втратою контролю над джерелом;

аварійне опромінювання - непередбачене підвищення опромінення персоналу та/або населення внаслідок радіаційної аварії;

альфа випромінювання - корпускулярне іонізуюче випромінювання, яке складається з альфа-частинок (ядер гелію), що випромінюються при радіоактивному розпаді чи при ядерних реакціях, перетвореннях;

безпосередньо іонізуюче випромінювання - іонізуюче випромінювання, що складається з заряджених частинок (електронів, протонів, альфа-частинок та ін.), які мають кінетичну енергію, достатню для іонізації атомів і молекул речовини;

бета-випромінювання - корпускулярне електронне або позитронне іонізуюче випромінювання з безперервним енергетичним спектром, що виникає при перетвореннях ядер чи нестабільних частинок (наприклад, нейтронів). Характеризується граничною енергією спектру E_{β} , чи середньою енергією спектру;

внутрішнє опромінення - опромінювання тіла людини та окремих її органів і тканин від джерел іонізуючих випромінювань, що знаходяться в самому тілі;

гамма-випромінювання - короткохвильове електромагнітне випромінювання з довжиною хвилі $< 0,1$ нм, що виникає при розпаді радіоактивних ядер, переході ядер із збудженого стану в основний, анігіляції електронно-позитронних пар, тощо;

дезактивація - процес зниження радіоактивного забруднення до допустимих норм шляхом його видалення;

джерело іонізуючого випромінювання - об'єкт, що містить радіоактивну речовину, або технічний пристрій, який створює або в певних умовах здатний створювати іонізуюче випромінювання;

доза ефективна - сума добутоків еквівалентних доз в окремих органах і тканинах на відповідні тканинні зважуючі фактори;

доза еквівалентна в органі (тканині) - величина, яка визначається як добуток поглиненої дози в окремому органі або тканині на радіаційний зважуючий фактор. Одиниця еквівалентної дози в системі СІ - зіверт (Зв);

дозиметричні обстеження - вимірювання потужності дози (рівнів радіації);

радіаційний зважуючий фактор - коефіцієнт, що враховує відносну біологічну ефективність різних видів іонізуючого випромінювання. Використовується виключно при розрахунку ефективної та еквівалентної доз;

зовнішнє опромінення - опромінення об'єкту (наприклад, тіла людини) від джерел іонізуючих випромінювань, які знаходяться поза цим об'єктом;

зона спостереження - територія, на якій можливий вплив радіоактивних скидів та викидів радіаційно-ядерного об'єкта та де здійснюється моніторинг технологічних процесів з метою забезпечення радіаційної безпеки радіаційно-ядерного об'єкта;

ізопад радіоактивний радіоактивні атоми з однаковим числом протонів у ядрі, наприклад, радіоактивний ізопад йоду - йод-125, -127, -129, -131, -132, -133 і т.д.;

іонізуючого випромінювання - випромінювання (електромагнітне, корпускулярне), яке при взаємодії з речовиною безпосередньо або непрямо викликає іонізацію та збудження її атомів і молекул;

медичне опромінення - це опромінення людини (пацієнтів) внаслідок медичних обстежень чи лікування;

моніторинг радіаційний (аварійний) - визначення вмісту радіонуклідів в об'єктах навколишнього середовища, продуктах харчування, воді, доз опромінення населення та їх прогнозування з метою забезпечення інформацією, яка потрібна для прийняття рішень щодо необхідності втручання та визначення його форми, масштабу та тривалості;

опромінення - вплив на людину іонізуючого випромінювання від джерел, що знаходяться поза організмом (зовнішнє опромінення), або від джерел, що знаходяться всередині організму (внутрішнє опромінення).;

потужність поглиненої в повітрі дози (ППД) потужність дози, що поглинена в одиниці об'єму повітря;

природний радіаційний фон - опромінення, що створюється космічними джерелами та теригенними (властивими Землі) радіонуклідами за виключенням техногенно-підсилених джерел природного походження;

радіоактивність - властивість радіонуклідів спонтанно перетворюватися в атоми інших елементів (нукліди чи радіонукліди) внаслідок переходу ядра з одного енергетичного стану в інший, що супроводжується іонізуючим випромінюванням;

радіаційний захист - сукупність нормативно-правових, проектно-конструкторських, медичних, технічних та організаційних заходів, що забезпечують радіаційну безпеку;

радіаційна безпека - стан радіаційно-ядерних об'єктів та навколишнього середовища, що забезпечує не перевищення основних дозових лімітів, виключення будь-якого невинуватого опромінення та зменшення доз опромінення персоналу і населення нижче за

встановлені дозові ліміти настільки, наскільки це може бути досягнуто і економічно обґрунтовано;

радіаційний ризик - імовірність того, що у особи внаслідок опромінення виникне певний стохастичний ефект;

радіаційні відходи (РАВ) - матеріальні об'єкти і субстанції, активність радіонуклідів або радіоактивне забруднення яких перевищує рівні, встановлені діючими нормативами, за умови, що використання цих об'єктів і субстанцій не передбачається. РАВ — особливий вид радіоактивних матеріалів (у будь-якому агрегатному стані), відносно яких:

установлено, що ні зараз, ні потім у майбутньому вони не можуть бути використані, або ще нема остаточного рішення відносно того, яким чином ці матеріали можуть бути використані в рамках сучасних або створених у майбутньому технологічних процесів;

радіонуклід - радіоактивні атоми з даним масовим числом і атомним номером. Радіонукліди одного й того ж хімічного елемента називаються його радіоактивними ізотопами;

рентгенівське випромінювання - електромагнітне випромінювання з довжиною хвилі 10 в ст.-5 -10 в ст.-2 нм. Випромінюється при гальмуванні швидких електронів в речовині (безперервний спектр), та при переходах електронів з зовнішніх електронних оболонок атому на внутрішні (лінійчастий спектр). Джерела - рентгенівська трубка, деякі радіоактивні ізотопи, прискорювачі та накопичувачі електронів (синхротронне випромінювання);

рівень втручання - рівень відвернутої дози опромінення, при перевищенні якої потрібно застосовувати конкретний контрзахід у випадку аварійного чи хронічного опромінення;

рівень дії - величина, похідна від рівнів втручання, яка виражається у термінах таких показників радіаційної обстановки, які можуть бути виміряні: потужність поглинутої дози в повітрі на відкритій місцевості, об'ємна активність радіонуклідів в повітрі, концентрації їх в продуктах харчування, щільність випадіння радіонуклідів на ґрунті та інші;

середньорічна еквівалентна рівноважна об'ємна активність радону (ЕРОА) - усереднене за рік значення об'ємної активності радону в рівновазі з його дочірніми продуктами розпаду, які мали б таку саму потенційну альфа-енергію на одиницю об'єму, як їх існуюча суміш;

техногенно підсилені джерела природного походження - джерела іонізуючого випромінювання природного походження, які в результаті господарської та виробничої діяльності людини були піддані концентруванню або збільшилася їхня доступність, внаслідок чого утворилося додаткове до природного радіаційного фону опромінення.;

Бекерель (Бк) - нова одиниця активності в системі СІ (Бк). Один Бекерель дорівнює одному ядерному перетворенню в секунду або 0,027 нКі;

Грей - (Гр) - одиниця поглиненої дози іонізуючого випромінювання в системі СІ;

Зіверт (Зв) - одиниця еквівалентної та ефективної дози в системі СІ;

Кюрі (Кі) - стара одиниця активності в системі СІ (Кі).

2. Кіровоградська область розташована на Українському кристалічному щиті, масиві гірських порід гранітоїдного складу з підвищеним та високим кларковим вмістом розсіяних радіоактивних елементів урано-торієвого ряду.

Кіровоградський регіон має сировинну базу атомної енергетики – урановидобувну промисловість, яка включає Інгульську, Смолінську та Новокоптянтинівську шахти видобування уранової руди, хвостосховище "Балка Щербаківська" гідрометалургійного

заводу державного підприємства "Східний гірничо-збагачувальний комбінат", які експлуатуються з 60-х років минулого сторіччя.

Видобування уранової руди характеризується тим, що майже усі відходи- відвали шахтних порід, скиди шахтних вод, викиди в атмосферу шахтного повітря, проведення технологічних вибухових робіт є потенційними джерелами радіаційного забруднення навколишнього природного середовища.

Діяльність гірничовидобувних підприємств та кар'єрів Кіровоградського регіону призвела до деформації гірничого масиву, що є однією з причин утворення зон аномальних еманцій радіоактивного газу радону із ґрунтів.

На території Маловисківського району розпочато будівництво заводу з конформації ядерного палива (виготовлення ТВЕЛів та ТВЕСів).

Протягом останніх десятиріч у соціально-економічному розвитку області накопичилося багато проблем, які потребують невідкладного розв'язання.

З року в рік погіршується демографічна ситуація, зростає захворюваність і смертність населення, зменшується народжуваність. Захворюваність жителів області на злоякісні новоутворення має сталу тенденцію до зростання. Рівень захворюваності за останні 10 років зріс і перевищує середні показники в Україні на 20%.

В усіх виконаних науково-дослідних роботах спільним є висновок: основним дозоутворюючим фактором для населення області є радон.

Радон-222 – це газ, який утворюється під час радіоактивного розпаду природних радіонуклідів уранового ряду. Розпадаючись, радон-222 утворює короткоіснуючі дочірні продукти розпаду (далі - ДПР) – полоній, свинець та вісмут, які, приєднуючись до часток пилу чи вологи, утворюють радіоактивний аерозоль. Потрапляючи у легені, радіоактивний аерозоль (через малий період напіврозпаду ДПР радону-222) опромінює бронхіальний епітелій, що призводить до відносно високих доз опромінення, які можуть бути причиною додаткового ризику захворювань на рак легенів.

За даними наукових робіт державної установи "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України", що проводилися за прийнятими у світовій практиці методами оцінки, смертність від раку легенів, що обумовлена опроміненням радоном-222 у повітрі приміщень на території України, складає 8-10 тисяч випадків на рік.

Радон у повітрі приміщень є керованою компонентою дози опромінення. На території області в 90% випадків він надходить у повітря приміщень з ґрунтів.

У наукових роботах державної установи "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України" стверджується, що прямі збитки для країни за рахунок неучасті померлих осіб у внеску до внутрішнього валового продукту (ВВП) складатиме 350–440 мільйонів гривень у рік.

Рак легенів діагностується, як правило, на 3–4 стадії. Для України втрати від вартості його лікування складають 0,8–1 мільярд гривень у рік.

Таким чином, сумарний збиток від радону у повітрі приміщень для України може досягати 1,1–4,7 мільярда гривень у рік.

За попередніми розрахунками, тільки за рахунок профілактики опромінення радоном у повітрі приміщень в Україні можна буде економити близько 500–800 мільйонів гривень у рік, в Кіровоградській області – близько 70 млн. грн.

Реалізація подібних програм на національному рівні розпочата з середини 80-х років в США, Великобританії, Австрії, Німеччині, Швеції, Бельгії, Чеській Республіці та Росії. Були проведені вимірювання радону у повітрі будинків, при перевищенні національних нормативів - проведено протирадонові заходи. Паралельно розроблено нові інженерно-планувальні рішення радонозахисних будинків. Виконуються заходи щодо науково-просвітницької роботи серед населення.

В Україні аналогічний пілотний проект в скороченому варіанті існував у 1991-1999 роках. Він стосувався забруднених територій в результаті аварії на ЧАЕС. В результаті реалізації даної програми була створена метрологічна та апаратурна база для проведення робіт. Для забезпечення гарантій якості вимірювань було створено еталон одиниці об'ємної активності радону-222. Обстежено більше 22 тисяч будинків, що дозволило констатувати, що радон у повітрі житлових приміщень є основним дозоутворюючим фактором на території України. Були визначені закономірності формування рівнів радону у повітрі житлових будинків, а також визначені основні шляхи їх зменшення.

Загальна радіаційна ситуація в області характеризується наявністю складного поєднання різноманітних джерел опромінення людини, які діють одночасно: природні, індустріальні, медичні, а також аварійні та техногенно-підсилені природні.

Здійснення радіаційного моніторингу на території області ускладнюється внаслідок відсутності сучасної радіологічної лабораторії.

Радіаційна ситуація в останні роки характеризується відносною стабільністю, проте серед населення регулярно поширюються чутки про підвищення радіаційного фону, які викликані відсутністю інформації.

Через відсутність коштів проблемним залишається питання щодо придбання нових, ремонту та перевірки існуючих дозиметричних та радіометричних приладів.

II. ОЦІНКА СТАНУ ЗАХИСТУ

ЛЮДИНИ ВІД ВПЛИВУ ІОНІЗУЮЧОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ В РАЙОНІ

З метою забезпечення радіаційного захисту населення і територій, відповідно до рекомендацій наукових установ, визначено основні напрямки досліджень на території області.

Законодавство України, та рекомендації Міжнародної агенції атомної енергетики (МАГАТЕ) передбачають комплексність у дослідженнях радіаційно-складової стану довкілля.

Відповідно до Норм радіаційної безпеки України (НРБУ-97), Основних санітарних правил забезпечення радіаційної безпеки України (ОСПУ-2005), за визначенням наукових робіт державної установи "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва Національної Академії медичних наук України", система радіаційного захисту населення будується на результатах медико-біологічних досліджень, які стисло формулюються висновком: мірою можливого негативного впливу опромінення на здоров'я людини є величина отриманої дози, незалежно від того, яким джерелом іонізуючого випромінювання вона сформована – природним чи штучним.

Результати оцінки найбільш імовірних ефективних річних доз опромінення населення за показниками основних джерел опромінення визначаються на підставі загальних даних вимірів середньорічної еквівалентної рівноважної об'ємної активності радону-222 (далі - ЕРОА) у повітрі приміщень дошкільних, шкільних та лікувальних закладів та, не менше ніж у 40%, - у приватному секторі території яка досліджується.

В області протягом 2009-2013 років науковими установами України виконано кілька досліджень.

У даних роботах представлено основні результати проведених геолого-екологічних, еколого-гігієнічних, санітарно-епідеміологічних і медико-статистичних досліджень, які виявили провідну роль радіаційного фактору, який негативно впливає на стан довкілля району. Встановлено, що у формуванні екологічних ризиків для населення разом з техногенними радіаційними факторами, обумовленими виробничою діяльністю урановидобувних підприємств, провідна роль належить радіаційним факторам природного походження внаслідок геолого-екологічних особливостей регіону. За результатами проведених досліджень, крім іншого, визначено, що радон є основним (до 75%) дозоутворюючим фактором.

За період дії програми 2009-2013 років: виконано ряд науково-дослідних робіт, комплексних радіологічних досліджень, відповідно до кожного напрямку досліджень отримано звіти та експертні висновки;

до виконання заходів програми було залучено наукові установи України зі статусом міжнародних експертів та єдина в Україні унікальна мобільна лабораторія Ranid SONNI державного підприємства "Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки" (ДНТЦ ЯРБ) Державної інспекції ядерного регулювання України;

між Державною інспекцією ядерного регулювання України та Кіровоградською облдержадміністрацією підписано Меморандум про співробітництво на 2012-2017 роки;

започатковано діяльність робочої групи із забезпечення радіаційного захисту та вивчення впливу іонізуючого випромінювання на стан здоров'я населення, склад якої затверджено розпорядженням голови Кіровоградської облдержадміністрації від 13 травня 2013 року № 239-р;

із залученням коштів Шведського агентства з міжнародного розвитку (SIDA) фахівцями Шведського агентства з радіаційної безпеки (SSM) та державної установи "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України" організовано та проведено 5 курсів-тренінгів для спеціалістів Кіровоградської області. До реалізації програми були залучені фахівці компанії "Bjerking AB", корпорації "Vattenfall AB" ("Ватенфал АБ"), Служби геологічних досліджень (SGU), компанії "Mark- & Miljökontroll AB", Швеція;

фахівці Кіровоградської області з питань радіаційного захисту двічі брали участь у міжнародних навчально-практичних семінарах "Проблематика радону в середовищі життєдіяльності людини. Протирадонові заходи", які проводились у містах Стокгольм та Уппсала, Швеція. Під час практичних занять фахівці ознайомились із досвідом шведських, фінських та ірландських колег щодо проектування та впровадження протирадонових заходів у будівництві житлових приміщень;

спільно із шведськими колегами виконано роботи щодо визначення об'ємної активності радону в ґрунті, проведення спектрометричного аналізу природних радіонуклідів,

вимірювання потужності гамма випромінювання та підготовки даних щодо картографування радонових ризиків;

облдержадміністрацією налагоджено плідну співпрацю та залучено до виконання завдань програми уранодобувні підприємства, представників соціально-відповідального бізнесу;

відповідно до Орхуської конвенції впроваджено заходи інформаційної діяльності з громадськістю, громадськими та дитячими організаціями області;

проведено четверту та п'яту державні інвентаризації радіоактивних відходів на території області;

налагоджено роботу щодо коригування планів реагування і взаємодії органів виконавчої влади та профільних державних інституцій у разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу та планів взаємодії у разі вчинення актів ядерного тероризму відповідно до законодавства та нормотивно-правових актів України. Підготовлено пропозиції та запропоновано ДІЯР України внести для обговорення проект програми амністії щодо радіоактивних матеріалів у незаконному обігу. Організовано взаємодію та контроль за автомобільними та залізничними перевезеннями радіоактивних матеріалів на території області;

проведено роботу щодо удосконалення дозиметричного та радіометричного контролю металобрухту та інших промислових відходів на усіх етапах поводження із ними;

підготовлено пропозиції щодо організації проведення пошуку "покинутих" та вразливих джерел іонізуючого випромінювання та радіоактивних відходів, що можуть бути виявлені за межами місць санкціонованого розміщення, на територіях військових містечок та місць зберігання і обробки сільгосппродукції на територіях сільських рад області (скорочення кількості покинутих джерел і вплив на існуюче уявлення про попит на нелегальні радіоактивні матеріали);

уперше в Україні науково обгрунтовано, впроваджено та успішно реалізується регіональний проект "Стоп радон";

досвід реалізації програми довів, що науково-просвітницька та інформаційна робота з населенням є одним із важливих чинників забезпечення радіаційного захисту та ядерної безпеки.

III. МЕТА І ПРІОРИТЕТИ ПРОГРАМИ

Метою програми є забезпечення радіаційного захисту та ядерної безпеки. Виконання комплексу наукових досліджень та отримання експертних висновків щодо впливу техногенних та природних факторів на стан довкілля району. Продовження радіометричних досліджень води артезіанських свердловин на вміст радону, об'єктів довкілля для визначення активностей природних радіонуклідів, визначення впливу медичних досліджень та інші.

Формування та використання сучасного приладового парку для радіологічних вимірювань, показники якого можуть бути прийнятими для аналізу радіаційних ризиків.

Виконання протирадонових заходів у дитячих закладах, зменшення доз опромінення населення району, яку воно отримує за рахунок радону – керованої компоненти формування річної дози, основного дозоформуючого фактора; зниження фактору необгрунтованого опромінення під час проведення медичних досліджень та зменшення ризику виникнення

надзвичайних ситуацій, пов'язаних з використанням джерел іонізуючого випромінювання, поводженням із радіоактивними відходами. Поліпшення стану здоров'я жителів району всіх соціальних верств і вікових категорій.

Продовження співпраці із науковими колами країни та міжнародними організаціями у напрямках захисту життя, здоров'я та майна людей від негативного впливу іонізуючих випромінювань, спричинених природною радіоактивністю та практичною діяльністю, науково-просвітницької та інформаційної роботи з населенням.

IV. ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ ТА ЇЇ ОСНОВНІ ЗАХОДИ

Завданням програми є реалізація в районі державної політики щодо захисту населення від понаднормованого впливу іонізуючого випромінювання.

1. Основними заходами програми є:

1) пошук і виявлення джерел та шляхів впливу іонізуючих випромінювань на людину;

2) реалізація заходів щодо знешкодження джерел і шляхів, що спричиняють вплив іонізуючих випромінювань на людину, та (або) захисту від цього впливу людини;

3) впровадження пунктів радіаційного контролю продуктів харчування на ринках і в інших місцях їх масової реалізації;

4) надання населенню безоплатних консультацій з питань захисту від впливу іонізуючих випромінювань, радіаційного контролю, дезактивації предметів побуту;

5) ремонт, атестація та обслуговування побутових приладів радіаційного контролю;

6) створення умов для проведення дозиметричних обстежень, радіометричних та дезактиваційних робіт на замовлення населення та умов для збирання і передачі побутових радіоактивних відходів на зберігання спеціалізованим підприємствам;

Показники продукту наведені у додатку 2.

2. Основними напрямками реалізації обласної програми, що впливають із її мети, є:

1) визначення радононебезпечних населених пунктів і районів на території району;

2) організація та проведення радіаційно-гігієнічного моніторингу радону-222 в повітрі житлових приміщень зазначених місць;

3) наукове обґрунтування та впровадження оптимальних протирадонових заходів щодо приведення рівнів радону у повітрі навчальних, лікувально-оздоровчих, виробничих та житлових приміщень до вимог діючої нормативної бази;

4) науково-просвітницька робота з населенням.

3. Для виконання програми у рамках основних напрямків передбачається:

1) дотримання вимог нормативних документів щодо радіологічних показників радону-222 на радононебезпечних територіях;

- 2) наукове обґрунтування та розробка рекомендацій щодо впровадження протирадонових заходів, оцінка ефективності заходів із зменшення доз опромінення;
- 3) побудова інформаційної системи щодо рівнів опромінення населення області;
- 4) реалізація просвітницьких заходів щодо впливу радону на здоров'я людини.

V. ФІНАНСУВАННЯ ТА ТЕРМІН ДІЇ ПРОГРАМИ

1. Фінансування заходів Комплексної програми захисту населення Голованівського району від впливу іонізуючого випромінювання на 2016-2018 роки буде здійснюватися за рахунок коштів державного та обласного бюджетів, районних бюджетів, бюджетів органів місцевого самоврядування та інших не заборонених чинним законодавством джерел (додатки 1,3).

2. Термін дії програми – 2014-2018 роки.

VI. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

1. Контроль за виконанням програми здійснюють: постійна комісія обласної ради з питань екології та раціонального використання природних ресурсів і обласна державна адміністрація.

2. Основними формами контролю за реалізацією заходів та досягненням показників програми будуть:

- 1) розпорядження голови облдержадміністрації;
- 2) звітність місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, територіальних органів міністерств і відомств України про стан виконання програми;
- 3) аналіз ходу виконання програми та прийняття додаткових заходів, спрямованих на досягнення мети програми;
- 4) залучення засобів масової інформації для висвітлення ходу реалізації програми.

3. Організація виконання програми забезпечується шляхом укладання в установленому порядку угод, в яких визначаються обсяги, зміст, терміни виконання робіт, порядок фінансування та звітування. Конкретний механізм фінансування визначається за умов максимально ефективного використання виділених коштів, можливостей виконавців, змісту та термінів виконання робіт.

4. Виконавцями програми є районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, структурні підрозділи районної державної адміністрації, профільні територіальні органи міністерств і відомств України в районі, підприємства з технологіями ядерно-паливного циклу та підприємства, які у своїй діяльності виконують заходи щодо поводження з джерелами іонізуючого випромінювання та радіоактивними матеріалами в області, та інші.

5. Райдержадміністрація щороку до 10 січня та 10 липня надає інформацію про використання коштів, виконання заходів, хід виконання програми департаменту інфраструктури та промисловості облдержадміністрації та головному управлінню Держсанепідслужби України в Кіровоградській області. В інформації надаються дані про передбачені і фактичні обсяги та джерела фінансування програми з початку її дії, виконані заходи, обґрунтування причин у разі невиконання заходів.

6. Департамент інфраструктури та промисловості облдержадміністрації, головне управління Держсанепідслужби України в Кіровоградській області здійснюють контроль та аналіз виконання заходів, передбачених програмою.

7. Департамент інфраструктури та промисловості облдержадміністрації узагальнює надану інформацію та щороку до 20 січня та 20 липня інформує голову обласної державної адміністрації та обласну раду про хід виконання програми, надає відповідні висновки і пропозиції щодо її подальшої реалізації.

8. Контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення виконання заходів програми, здійснюється у порядку, встановленому чинним законодавством.

9. Департаменту інфраструктури та промисловості облдержадміністрації, управлінню Держсанепідслужби України в Кіровоградській області щоквартально видавати бюлетень про результати і хід виконання заходів програми. Забезпечити висвітлення даної інформації в районних та міських засобах масової інформації.